

Verslag Ledenbijeenkomst Natuurmonumenten Fryslân 7 april 2021

Om 20.00 stipt begroet Jur Teders (vz Ledencommissie) via de digitale snelweg de ruim 40 leden, onze gast Koos Biesmeijer en de leden van de ledencommissie (Lc). Na een korte uitleg over de wijze van vragen stellen, opent hij de ledenvergadering.

Eerste agendapunt is het vaststellen van het verslag van ledenbijeenkomst op 19 september 2020 en het jaarverslag 2020. Over geen van beide zijn vragen gesteld. De voorzitter concludeert dat ze hiermee zijn vastgesteld. Jur geeft aan dat als mensen meer willen weten over het werk van de Lc of eraan mee willen doen, het altijd mogelijk is om contact te leggen via de secretaris Liesbeth Meijer of lcfriesland@natuurmonumenten.nl.

Er zijn wel vragen gesteld over de vorderingen in de samenwerking met Campina, het initiatief “savebeesandfarmers” en de plannen voor aanleg van een kabel dwars door oostelijk Schiermonnikoog en de Waddenzee. Beide vragenstellers hebben persoonlijk uitgebreid antwoord ontvangen. Meer over deze vragen en antwoorden leest u in de bijlage van dit verslag.

Tweede agendapunt is de benoeming van nieuwe ledenvertegenwoordigers. Allereerst wordt Hans van Baaren, die afgelopen jaar stopte als Lc-lid en ledenvertegenwoordiger, bedankt voor zijn bijdrage de afgelopen jaren. De kandidaten Harm Buchholtz en Michiel van Veen hebben zich beiden al op de webpagina gepresenteerd en doen dat nu nog kort “in levenden lijve”. Allebei draaien ze al een jaar mee in de Lc en zijn zeer gemotiveerd om een bijdrage te leveren voor behoud van de natuur. Ze brengen nieuwe kennis, ervaring en gezichtspunten mee en de gemiddelde leeftijd van onze Lc gaat met hen omlaag. Ze worden met grote instemming benoemd als Friese ledenvertegenwoordigers.

Vervolgens vertelt Arjen Kok, medewerker beleid van Natuurmonumenten (NM), iets over de plannen van het bedrijf Tennet en het ministerie om een kabel aan te leggen van het windpark op de Noordzee naar de Eemshaven. Het meest milieuvriendelijke alternatief hiervoor is een route via de Eems. Echter, het ministerie heeft hier niet voor gekozen. Zij willen een route die dwars door de oostpunt van Schiermonnikoog, de Waddenzee en een lange strook Groningse landbouwgrond loopt. Dit strookt natuurlijk niet met het belang en behoud van de eiland- en waddennatuur. En het past ook niet in de onlangs door vele partijen en overheden getekende Gebiedsagenda Wadden. Natuurmonumenten is samen met de Waddenvereniging en Milieufederatie Groningen gestart met actie om dit onzalige plan te keren. Er is een intensieve lobby op gang gekomen en een gezamenlijke brief naar de overheden gestuurd. Meer actie volgt. Vanuit Schiermonnikoog is al een petitie tegen dit plan gestart. Teken [deze petitie!](#) Zie ook de website www.schierweb.nl

Jur geeft tenslotte aan dat een verslag op hoofdlijnen van deze bijeenkomst in de komende Nieuwsflits van de Lc wordt opgenomen, inclusief het laatste nieuws over de kabelplannen. Mocht u onze Nieuwsflits niet ontvangen, dan staat uw e-mailadres niet genoteerd bij het hoofdkantoor van NM. Meld het bij NM of bij ons. Dan krijgt u voortaan de Nieuwsflits in uw e-mailbox. Met dank voor ieders bijdrage is hiermee de formele ledenbijeenkomst afgesloten en neemt Koos Biesmeijer het digitale stokje over.

Koos is vice-voorzitter en secretaris van Natuurmonumenten, wetenschappelijk directeur van Naturalis en van huis uit ecooloog. Op het menu van zijn bijdrage staan: *biodiversiteit, wat is dat, waarom is het belangrijk, wat zijn de trends en welke acties zijn nodig en mogelijk.*

Op verschillende momenten in zijn presentatie krijgen we als deelnemers vragen en keuzes voorgelegd en gaat hij in op vragen. Dit levert al met al een bijzonder interessante en leerzame, soms gemakkelijke, soms sombere, maar ook soms hoopvolle sessie op over een complex onderwerp.

Biodiversiteit is, kort gezegd, het geheel van relaties tussen genen, soorten, netwerken en

ecosystemen. Er zijn op onze planeet zo'n 20 miljoen verschillende soorten, waarvan maar 1,8 miljoen is beschreven. In Nederland leven ongeveer 43.000 soorten (excl. virussen). Naturalis draagt al 200 jaar bij aan beschrijving van soorten, maar als we in dit tempo doorgaan, halen we het dus niet. Zeker niet gezien de mate van uitsterven van soorten. Dat tempo ligt namelijk 10-30 keer hoger dan "normaal" zou zijn. Gelukkig worden er ook nieuwe soorten ontdekt, zelfs in het Vondelpark recent een sluipwesp en een kever.

Insecten vormen wereldwijd de grootste groep soorten (53%) en de gewervelde soorten (waaronder wijzelf) zijn maar 1% van het totaal aantal soorten. Over die laatste groep gaat het vaak het meeste in de natuurbescherming. We kennen eigenlijk maar een heel klein deel van het totaal van de biodiversiteit.

Helaas is Nederland kampioen op het gebied van biodiversiteitsverlies. En juist daar wil je natuurlijk geen kampioen in zijn. T.o.v. 100 jaar geleden is bijvoorbeeld 84% van de vlinders uit Nederland verdwenen. In het agrarisch gebied is in 30 jaar het aantal soorten met 50% afgenomen. Nederlandse en Europese natuurdoelen worden zelden gehaald. Ons landgebruik is hoofdoorzaak van het biodiversiteitsverlies, maar ook andere factoren spelen hierin mee. Gek genoeg leidt klimaatverandering tot meer soorten in Nederland. In de gebieden ten Zuiden van ons leven meer soorten dan in de gebieden ten Noorden van ons. Dus als het hier warmer wordt, komen er meer soorten vanuit de zuidelijke streken bij. Maar het effect van meer extremen in het weer is nog niet te duiden. Betekent dat nieuwe landschappen? Welke systeemproblemen treden op zoals in waterverdeling over het jaar heen? We moeten meer water zien vast te houden, gebieden inrichten als sponzen.

Er zijn grote veranderingen nodig om het biodiversiteitsverlies om te buigen naar herstel. We moeten omdenken. Ook banken moeten dat, want ook zij lopen financiële risico's door dit verlies. Een topeconomie behoeft topecologie! Het is zaak om samen te werken met veel verschillende partners en dat is best lastig. Samenwerken met koplopers is makkelijker, maar niet genoeg. Ook met de Campina's, Ahold's en Rabo's van deze planeet moeten we het samen anders gaan doen. Wet- en regelgeving kunnen verandering stimuleren en we moeten ook keuzes durven maken om uit te faseren van wat slecht is voor de biodiversiteit. Bij sommige politici is dat besef doorgedrongen, bij sommigen ook niet. Dus ook daar ligt werk voor de schop. Natuurmonumenten voert samen met andere groene organisaties stevig lobby op dat vlak, gericht op de nieuwe plannen, programma's en een nieuw regeerakkoord. We zijn hier als NM goed in en doen dat op basis van inhoudelijke argumenten.

Gelukkig zijn er allerlei hoopvolle initiatieven, ook in Nederland. Zoals "land van ons", "living labs" van het Deltaplan biodiversiteitsherstel en "Rotterdam de boer op". En je kunt ook zelf keuzes maken in wat je koopt en wat je doet. Je kunt consuminderen, kopen bij de streekboer, meedoen met tegelwippen, je gemeente stimuleren om mee te doen, acties voor "maak grijs groener" uit het Deltaplan uit te voeren en natuurlijk meedoen met de nationale bijentelling op 17/ 18 april. Voor de Oerr-jeugd heeft NM een speciale actie over de bijen en bijentelling.

Na het beantwoorden van diverse vragen door Koos en uitwisselen van allerlei tips en ideeën door de deelnemers, sluit Jur Teders om 21.45 deze eerste Friese digitale ledenbijeenkomst af met de hoop dat we elkaar binnenkort toch weer ergens in levende lijve en buiten ontmoeten.

Meer lezen:

<https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/>

<https://www.wwf.nl/wat-we-doen/focus/biodiversiteit/living-planet-report>

<https://www.clo.nl/>

<https://www.natuurmonumenten.nl/standpunten/biodiversiteit>

Bijlage vragen en antwoorden Campina, savebeesandfarmers en Tennenet kabel.

Vragen

Wat is de stand van zaken in de samenwerking met Campina om melkveehouders Planet proof te laten leveren.

Wat zijn knelpunten en kansen in de ontwikkeling van een biodiversiteitsmonitor.

Is NM bekend met de Europese actie savebeesand farmers.

Antwoorden

Vanuit de landbouwstrategie wordt zowel gekeken naar samenwerking met boeren in de zogenaamde 'kopgroep' (b.v. biologische boeren of boeren in de korte keten) als het 'peloton' (b.v. boeren van FrieslandCampina). Wij werken samen waar we denken de meeste impact te kunnen maken voor de biodiversiteit, b.v. door een grote groep boeren stap voor stap te stimuleren meer te doen op het gebied van biodiversiteit. Uiteraard spreken we ook met een partij als Bionext, maar die vertegenwoordigt in verhouding nu nog een relatief kleine groep.

Als onderdeel van het partnerschap dat wij met FrieslandCampina hebben zijn afspraken gemaakt over het aantal boeren dat de overstap heeft gemaakt naar On the way to PlanetProof (OTWTPP). Bij genoemde doelstellingen moet worden gedacht aan een stand eind 2022. Of dit zal worden gerealiseerd hangt mede af van de vraag in de markt. Daar zal uiteindelijk de meerprijs voor de boer vandaan moeten komen. Deze meerprijs per kg melk stelt boeren in staat o.a. te investeren in natuur en landschap.

De financiële doelstellingen lijken gehaald te worden en het aantal boeren dat deelneemt lijkt op schema te liggen. In de komende maanden zullen de resultaten van dit traject gemeten worden; dit zal nog wat meer inzicht geven.

De biodiversiteitsmonitor is een initiatief van o.a. WNF, Rabobank en FrieslandCampina. Natuurmonumenten is daar niet direct bij betrokken. Wel is het zo dat er wordt gekeken naar het inzetten van deze monitor om ook de voortgang op OTWTPP in te zetten, zodat boeren maar één keer hun data hoeven aan te leveren. Dit ligt bij de genoemde partijen

Wat betreft SaveBeesandFarmers:

Natuurmonumenten heeft dit initiatief ondertekend en is een van de participerende partijen. Vanuit Nederland is ook de bijenstichting actief betrokken. Zie ook de lijst met logo's op hun website <https://www.> Het betreft een initiatief dat ook ondersteund wordt door het European Environmental Bureau (EEB). Het EEB is de koepelorganisatie van Natuurmonumenten in Brussel.

De centrale eisen van het initiatief worden gedeeld door Natuurmonumenten:

- 1) Phase-out synthetic pesticides - Gradually phase out synthetic pesticides in EU agriculture by 80% by 2030, starting with the most hazardous, to become 100% pesticide-free by 2035.
- 2) Restore biodiversity - Restore natural ecosystems in agricultural areas and transform means of production in such a way that agriculture again contributes to the promotion of biodiversity.
- 3) Support farmers - Support farmers in the transition Reform agriculture by prioritising small scale, diverse and sustainable farming, supporting a rapid increase in agro-ecological and organic practices, and enabling independent farmer-based training.

Het doel van de campagne is een miljoen handtekeningen te krijgen ter ondersteuning van bovenstaande eisen. Het betreft namelijk een European Citizens' Initiative (ECI). Dat is een democratisch instrument voor Europese burgers om Europees beleid te beïnvloeden. Bij een miljoen handtekeningen moeten de Europese Commissie en het Europees Parlement zich over de eisen buigen.

Het grote voorbeeld is een vergelijkbare campagne in de deelstaat Beieren die met succes heeft geleid tot insectvriendelijke wetgeving.

Vraag

Wat doet Natuurmonumenten en wat kunnen de leden van Natuurmonumenten doen tegen de kabelplannen door de oostpunt van Schiermonnikoog

Antwoord

Het betreft plannen van het bedrijf Tennet en het ministerie om een kabel aan te leggen van het windpark op de Noordzee naar de Eemshaven. Het meest milieuvriendelijke alternatief hiervoor is een route via de Eems. Echter, het ministerie heeft hier niet voor gekozen. Zij willen een route die dwars door de oostpunt van Schiermonnikoog, de Waddenzee en een lange strook Groningse landbouwgrond loopt. Dit strookt niet met het belang en behoud van de eiland- en waddennatuur. En past ook niet in de onlangs door vele partijen en overheden getekende Gebiedsagenda Wadden. Natuurmonumenten is samen met de Waddenvereniging en Milieufederatie Groningen gestart met actie om dit onzalige plan te keren. Er is een intensieve lobby op gang gekomen en een gezamenlijke brief naar de overheden gestuurd. Meer actie volgt.

Vanuit Schiermonnikoog is al een petitie tegen dit plan gestart. Teken [deze petitie!](#) Zie ook de website www.schierweb.nl